

[ဘာသာပြန်ချက်] အထက်မြန်မာနိုင်ငံမြေနှင့် အခွန်စည်းမျဉ်းဥပဒေ

[၁၃.၀၇.၁၈၈၉] [၁၃.၀၇.၁၈၈၉] [(စည်းမျဉ်းဥပဒေအမှတ် ၃၊ ၁၈၈၉)]

အထက်မြန်မာနိုင်ငံမြေနှင့် အခွန်စည်းမျဉ်းဥပဒေ

(စည်းမျဉ်းဥပဒေအမှတ် ၃၊ ၁၈၈၉)

(၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်)

အခန်း ၁

နိဒါန်း

အာဏာသက်ရောက်မှုအတိုင်းအတာ

၁။ ဤစည်းမျဉ်းသည် သရက်ခရိုင်မှအပ အထက်မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးတွင် အာဏာသက်ရောက် စေရမည်။

၂။ * * * *

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၃။ ဤစည်းမျဉ်းတွင် အကြောင်းအရာနှင့်ဖြစ်စေ၊ ရှေ့နောက် စကားစပ်တို့၏ အဓိပ္ပာယ်နှင့်ဖြစ်စေ

ဆန့်ကျင်ချက်တစ်စုံတစ်ရာမရှိလျှင်-

(၁) “တွင်းထွက်ပစ္စည်း” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် ပယင်းလည်း ပါဝင်သည်။

(၂) “မြို့” ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ဤစည်းမျဉ်းအလိုငှာ အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ထုတ်ပြန်ကြေညာသည့် ဧရိယာ သို့မဟုတ် စည်ပင်သာယာအက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ မြို့များ အက်ဥပဒေအရဖြစ်စေ ရည်ရွယ်၍ ဖွဲ့စည်းထားသော စည်ပင်သာယာနယ်မြေ သို့မဟုတ် မြို့ကို ဆိုသည်။

(၃) “ကျေးရွာ” ဆိုသည်မှာ မြို့နယ်နိမိတ်တွင် မပါဝင်သည့် နေထိုင်ရန် လျာထားသတ်မှတ်သော နယ်မြေကို ဆိုသည်။

(၄) “ကျေးရွာအုပ်စု” ဆိုသည်မှာ ကျေးရွာတစ်ရွာ သို့မဟုတ် စုပေါင်းထားသော ကျေးရွာများနှင့် ဆက်စပ်မြေများအပါအဝင် ကျေးရွာသူကြီး၏ စီရင်ခွင့်အတွင်းရှိ နယ်မြေကို ဆိုသည်။

(၅) “ကျေးရွာသူကြီး” ဆိုသည်မှာ ကျေးရွာအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ ကျေးရွာသူကြီးအဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူတစ်ဦးကို ဆိုသည်။ ထို့အပြင်

(၆) “သူကြီး” ဆိုသည်မှာ မြို့များအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၅ အရ ခန့်ထားသော ကျေးရွာသူကြီးနှင့် ရပ်ကွက်သူကြီးတို့ နှစ်ဦးလုံး ပါဝင်သည်။

အခန်း ၂

အခွန်အရာရှိများ

အဆင့်ဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

အခွန်အရာရှိအဆင့်ဆင့်၊ ဒေသဆိုင်ရာ စီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၄။ (၁) အောက်ဖော်ပြပါအတိုင်း အခွန်အရာရှိများ အဆင့်ဆင့်ရှိရမည်။ ယင်းတို့မှာ -

(က) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၊

(ခ) ကော်မရှင်နာမင်းကြီး၊

(ဂ) ကော်လိတ်တော်အရာရှိ၊

(ဃ) လက်ထောက်ကော်လိတ်တော်အရာရှိ။

(၂) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဤစည်းမျဉ်းအရဖြစ်စေ၊ ဤစည်းမျဉ်းအရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများအရဖြစ်စေ၊ မည်သည့်နယ်နိမိတ်တွင်မဆို အခွန်အရာရှိ အဆင့်ဆင့်၏ လုပ်ပိုင်ခွင့် အားလုံး သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ကျင့်သုံးရန် မည်သူ့ကိုမဆို ခန့်အပ်နိုင်သည်။
အခွန်အရာရှိများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များ

၅။ ဤစည်းမျဉ်းတွင် သီးခြားသတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ဆောင်ရွက်ရမည့် အခွန်တော်အရာရှိအဆင့်ဆင့်မှအပ နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ပြန်တမ်းတွင် အမိန့်ကြော်ငြာစာ ထုတ်ပြန် ဤဖြစ်စေ၊ မိမိအား အပ်နှင်းထားသည့် နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်နိုင်ခွင့်အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်း ဥပဒေများအရဖြစ်စေ၊ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် မိမိကို လွှဲအပ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန် နိုင်ခွင့်အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေအရဖြစ်စေ ဤစည်းမျဉ်းအရနှင့် နည်းဥပဒေများအရ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကို သတ်မှတ်နိုင်သည်။

စီမံကွပ်ကဲခြင်း

အခွန်အရာရှိများ၏ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့်ကွပ်ကဲခြင်း

၆။ (၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အခြားအခွန်အရာရှိများ အားလုံးအပေါ်တွင် အရပ်ရပ်ဆိုင်ရာ စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကွပ်ကဲခြင်းတို့ကို မိမိကိုယ်စား ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးကို လုပ်ပိုင်ခွင့် အပ်နှင်းထားရမည်ဖြစ်ပြီး အခွန်အရာရှိများအားလုံးသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ စီမံကွပ်ကဲမှုအောက်၌ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ လက်အောက်ခံ ဖြစ်ရမည်။

(၂) အထက်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကွပ်ကဲမှုနှင့် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီး၏ အရပ်ရပ် ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် ကွပ်ကဲခြင်းတို့ကို လိုက်နာ၍ ကော်မရှင်နာမင်းကြီးသည် ယင်း၏ တိုင်းအတွင်း ရှိ အခွန်အရာရှိများအားလုံးကို ကြီးကြပ်ရမည်။

(၃) အထက်ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကော်မရှင်နာမင်းကြီး၏ ကွပ်ကဲမှုကို ခံယူ၍ ကော်လိတ်တော်အရာရှိ သည် ၎င်း၏ခရိုင်အတွင်းရှိ အခြားအခွန်အရာရှိများ အားလုံးကို ကြီးကြပ်ရမည်။
လုပ်ငန်းခွဲဝေချထားခွင့်၊ အမှုများ ရုပ်သိမ်းခွင့်နှင့်လွှဲအပ်ခွင့်

၇။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးကဖြစ်စေ၊ ကော်မရှင်နာမင်းကြီးကဖြစ်စေ၊ ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ဖြစ်စေ စာဖြင့်ရေးသားသော အမိန့်ဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်ရှိ အခွန်အရာရှိများအနက် တစ်ဦးဦးအား အရေးယူဆောင်ရွက်ရန်ရှိသော မည်သည့်လုပ်ငန်းကိုမဆို သင့်သည်ဟု ယူဆသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ခွဲဝေချထားနိုင်သည်။

(၂) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးကဖြစ်စေ၊ ကော်မရှင်နာမင်းကြီးကဖြစ်စေ၊ ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ဖြစ်စေ ယင်းတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်ရှိ အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦး၏ ဆောင်ရွက်ဆဲ မည်သည့်အမှု ကိစ္စကိုမဆို ပြန်လည်ရယူ၍ ကိုယ်တိုင်စီရင် ဆုံးဖြတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ယင်း၏ ကွပ်ကဲမှုအောက်ရှိ အခြားအခွန်အရာရှိ တစ်ဦးဦးကို စီရင်ဆုံးဖြတ်ရန် စာဖြင့်ရေးသားသော အမိန့်ဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း ပြုနိုင်သည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရဖြစ်စေ၊ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရဖြစ်စေ ချမှတ်သည့် အမိန့်တစ်ရပ်သည် မည်သည့် အရာရှိကိုမျှ ယင်း၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်နယ်မြေအတွင်း ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိသော လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက် ရန် သို့မဟုတ် အာဏာကျင့်သုံးရန် လွှဲအပ်ခြင်း မပြုစေရ။

အယူခံခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ခြင်း

အယူခံမှုများ

၈။ အခွန်အရာရှိတစ်ဦး၏ မူလ သို့မဟုတ် အယူခံခွင့်ရှိသည့်အမိန့်ကို အောက်ပါအတိုင်း အယူခံ ဝင်ရောက်ခွင့်ရှိသည်။

ယင်းတို့မှာ -

(က) လက်ထောက်ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်လျှင် ကော်လိတ်တော်အရာရှိ ထံသို့၊

(ခ) ကော်လိတ်တော်အရာရှိ တစ်ဦးက ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်လျှင် ကော်မရှင်နာမင်းကြီးထံသို့၊

(ဂ) ကော်မရှင်နာမင်းကြီးတစ်ဦးက ချမှတ်သော အမိန့်ဖြစ်လျှင် ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးထံသို့။

သို့ရာတွင် -

(က) မူလအမိန့်ကို ပထမ အယူခံဝင်ရာတွင် အတည်ပြုပြီးဖြစ်လျှင် နောက်ထပ် အယူခံခွင့် မရှိစေရ။

(ခ) အဆိုပါ မူလအမိန့်ကို ပထမအယူခံဝင်ရောက်ရာတွင် ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲခြင်းပြုပါက နောက်ထပ် အယူခံဝင်ရောက်ရာတွင် ကော်မရှင်နာမင်းကြီး၏ အမိန့်သည် အပြီးသတ် ဖြစ်စေရမည်။
အယူခံမှုများ၏ စည်းကမ်းသတ်ကာလ

၉။ အထက်ဖော်ပြပါ နောက်ဆုံးပုဒ်မအရ အယူခံမှုအတွက် စည်းကမ်းသတ်ကာလကို အယူခံသည့် အမိန့်ချမှတ်သည့် နေ့ရက်မှစတင်၍ အောက်ပါအတိုင်း ရေတွက်ရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ-

(က) ကော်လိတ်တော်အရာရှိထံ အယူခံဝင်လျှင် - ရက် သုံးဆယ်၊

(ခ) ကော်မရှင်နာမင်းကြီးထံ အယူခံဝင်လျှင် - ရက် ခြောက်ဆယ်၊

(ဂ) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးထံ အယူခံဝင်လျှင် - ရက် ကိုးဆယ်။

ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း

၁၀။ (၁) အခွန်အရာရှိသည် မိမိသဘောအရဖြစ်စေ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူတစ်ဦးဦး၏ လျှောက်ထားချက်အရဖြစ်စေ မိမိကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် မိမိရာထူးတွင် အလျင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော အရာရှိများက ချမှတ်ခဲ့သော အမိန့်တစ်ရပ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ပြုပြင်ခြင်း၊ ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် အတည်ပြုခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။
သို့ရာတွင် အောက်ပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ -

(က) ကော်မရှင်နာမင်းကြီး သို့မဟုတ် ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ယင်းကိုယ်တိုင် ချမှတ်ခြင်း မဟုတ်သော အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်ဟု ထင်မြင်သည့်အခါနှင့် ကော်လိတ်တော်အရာရှိအောက် ရာထူးနိမ့်သော အခွန်အရာရှိက ၎င်းကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ၎င်း၏ အလျင်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦးကဖြစ်စေ ချမှတ်ခဲ့သည့်အမိန့်ကို ပြန်လည် သုံးသပ်ရန် တင်ပြခဲ့သည့်အခါ သက်ဆိုင်ရာ ကွပ်ကဲသူ အခွန်အရာရှိထံမှ ခွင့်ပြုချက်ကို ဦးစွာ ရယူရမည်။

(ခ) အမိန့်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးရန် လျှောက်ထားချက်ကို အဆိုပါအမိန့် ချမှတ်သည့်နေ့မှ ရက်ပေါင်း ကိုးဆယ်အတွင်း တင်သွင်းခြင်း မပြုနိုင်လျှင် သို့မဟုတ် လျှောက်ထားသူသည် လျှောက်ထားချက် မတင်သွင်းနိုင်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုင်လုံသော အကြောင်းပြချက်ကို အဆိုပါကာလအတွင်း အခွန်အရာရှိ ကျေနပ်အောင် တင်ပြနိုင်ခြင်းမရှိလျှင် အဆိုပါလျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံခြင်း မပြုရ။

(ဂ) အမိန့်နှင့် သက်ဆိုင်သော အမှုသည်များ အမိန့်အား လာရောက်ကြားနာရန် သင့်လျော်သည့် အကြောင်းကြားစာ ကြိုတင်ချအပ်ခြင်းမရှိလျှင် အမိန့်ကို ပြုပြင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲခြင်း မပြုရ။

- (ဃ) အယူခံမှုတွင် ပြောင်းလဲဆုံးဖြတ်ပြီးသည့် အမိန့်အပေါ် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း မရှိစေရ။
- (၂) ဤပုဒ်မအလို့ငှာ လက်အောက်ခံ အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦး ခရိုင်မှ ထွက်ခွာသွားလျှင်ဖြစ်စေ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရပ်စဲလျှင်ဖြစ်စေ၊ ယင်း၏ ရာထူးတွင် ဆက်ခံသူမရှိလျှင်ဖြစ်စေ ကော်လိတ်တော်အရာရှိ သည် ယင်းရာထူးတွင် ဆက်ခံသူဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူရမည်။
- (၃) ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် ငြင်းပယ်သည့် အမိန့်ကိုဖြစ်စေ၊ မူလအမိန့်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်၍ အတည်ပြုထားသည့် အမိန့်ကိုဖြစ်စေ အယူခံဝင်ခွင့် မရှိစေရ။
အခွန်အရာရှိများ၏အမှုတွဲများကို တောင်းခေါ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပြင်ဆင်ပိုင်ခွင့်

၁၁။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် လက်အောက်ခံ အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦးထံရှိ ဆောင်ရွက်ဆဲ သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်ပြီးဖြစ်သည့် အမှုတစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းရှေ့ ဆောင်ရွက်ဆဲ မှတ်တမ်းများ ကို မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို တောင်းယူ ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

(၂) ကော်မရှင်နာမင်းကြီး သို့မဟုတ် ကော်လိတ်တော်အရာရှိသည် ယင်း၏ ကြီးကြပ်မှုအောက်ရှိ အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦးထံရှိ ဆောင်ရွက်ဆဲ သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်ပြီးသည့် အမှုတစ်ခုခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းရှေ့ ဆောင်ရွက်ဆဲ မှတ်တမ်းများကို တောင်းယူ ကြည့်ရှုနိုင်သည်။

(၃) ကော်မရှင်နာမင်းကြီးကဖြစ်စေ၊ ကော်လိတ်တော်အရာရှိကဖြစ်စေ အမှုတွဲမှတ်တမ်းကို တောင်းယူ သည့်အမှုတွင် ချမှတ်ထားသည့်အမိန့်ကို ပြင်ဆင် သို့မဟုတ် ဆန့်ကျင် ပြောင်းလဲသင့်သည်ဟု ထင်မြင်လျှင် အဆိုပါအမှုကို ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးထံ အမိန့်ချမှတ်နိုင်ရန် မိမိ၏ထင်မြင်ချက်နှင့်အတူ အစီရင်ခံစာ တင်ပြရမည်။

(၄) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ၎င်းကိုယ်တိုင်တောင်းယူ ကြည့်ရှုခဲ့သည့် သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ ၎င်းထံ အစီရင်ခံစာတင်ပြသည့် မည်သည့်အမှုတစ်ခုခုကိုမဆို သင့်သည်ထင်မြင်သည့် အမိန့်ချမှတ်နိုင်သည်။

သို့ရာတွင် ဤပုဒ်မအရ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် ပုဂ္ဂိုလ်အချင်းချင်းကြား ပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ထိခိုက်စေသည့် မည်သည့်ကိစ္စကိုမျှ ထိုသူများကို ကြားနာခွင့်မပြုဘဲ လက်အောက်ခံအခွန်အရာရှိ၏ အမိန့် သို့မဟုတ် ဆောင်ရွက်မှုတစ်ခုခုကို ပြင်ဆင် သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲသည့် အမိန့်ချမှတ်ခြင်း မပြုရ။

လုပ်ထုံးလုပ်နည်း
လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ နည်းဥပဒေများ

၁၂။ (၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် ဤစည်းမျဉ်းနှင့်အညီ အခွန်အရာရှိများ ဆောင်ရွက်ရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို စည်းကမ်းသတ်မှတ်သည့် နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်နိုင်ပြီး အဆိုပါ နည်းဥပဒေများအရ တရားမတရားရုံးက အမှုစစ်ဆေးရာ၌ ကျင့်သုံးနိုင်သည့် မည်သည့်အခွင့်အာဏာ တစ်ရပ်ရပ်ကိုမဆို အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦးထံသို့ ပေးအပ်နိုင်သည်။

(၂) နည်းဥပဒေများတွင် အခြားအကြောင်းအရာများအနက် မရွေးမပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းမှ နှင်ထုတ်သည့် အမိန့်များနှင့် ယင်းပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှုကို လွှဲအပ်သည့် အမိန့်များကို အာဏာသက်ရောက် စေရန် နည်းလမ်းပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။ ယင်းအကြောင်းအရာများအတွက် ပြဋ္ဌာန်းသည့် နည်းဥပဒေများတွင် မထိမဲ့မြင်ပြုခြင်း၊ ခုခံခြင်းနှင့် အလားတူကိစ္စတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်များ၊ တရားလွှတ်တော် မှအပ တရားမ တရားရုံးတစ်ရုံးရုံး က အဆိုပါပစ္စည်းမှ နှင်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှုလွှဲအပ်ခြင်း အတွက် ဒီကရီကို အတည်ပြုရာတွင် ကျင့်သုံးနိုင်သော လုပ်ပိုင်ခွင့် အားလုံး သို့မဟုတ် တစ်ရပ်ရပ်ကို အခွန်အရာရှိထံ ပေးအပ်နိုင်သည်။

(၃) ဤပုဒ်မအရ နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ အခွန်အရာရှိသည် မည်သည့်အမှုကိုမဆို ဤစည်းမျဉ်း အရ စုံစမ်းထောက်လှမ်းပြီး အစီရင်ခံရန် အခြားအခွန်အရာရှိကို လုပ်ပိုင်ခွင့် လွှဲအပ်နိုင်ပြီး ယင်းအစီရင်ခံချက်အရ အမှုကို ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

၁၃။ * * * *

လူများကို ဆင့်ခေါ်နိုင်သည့် အခွန်အရာရှိ၏ အခွင့်အာဏာ

၁၄။ (၁) အခွန်အရာရှိသည် မိမိ၏ ရှေ့မှောက်တွင် မည်သည့်အမှုကိုမဆို ဆောင်ရွက်ရန် အလို့ငှာ ကိုယ်တိုင်လာရောက်စေရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆပါက မည်သူ့ကိုမဆို အခွန်တော်အရာရှိတစ်ဦး အနေဖြင့် ဆင့်ခေါ်နိုင်သည်။

(၂) ထိုသို့ ဆင့်ခေါ်ခြင်းခံရသူသည် သမ္မန်စာ၌ ဖော်ပြထားသည့် အချိန်နှင့် နေရာသို့ ကိုယ်တိုင် သွားရောက်ရန် တာဝန်ရှိသည် သို့မဟုတ် သမ္မန်စာတွင် ခွင့်ပြုပါက ထိုသူ၏ အခွင့်ရကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် ရှေ့နေက လာရောက်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။

(၃) သမ္မန်စာကို လိုက်နာလျက် သွားရောက်သောသူသည် စစ်မေးခြင်းခံရသော အကြောင်းအရာ သို့မဟုတ် ထွက်ဆိုချက်များအပေါ် မှန်ကန်စွာ ထွက်ဆိုရမည်ဖြစ်ပြီး အခွန်အရာရှိက လိုအပ်သော အကြောင်းအရာနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စာတမ်းအမှတ်အသားများနှင့် အခြားအရာများကို တင်သွင်းရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။ သမ္မန်စာချအပ်ရန် နည်းလမ်း

၁၅။ (၁) အခွန်အရာရှိက ထုတ်ဆင့်သည့် သမ္မန်စာကို ဖြစ်နိုင်ပါက (က) လိပ်စာပါသူ ကိုယ်တိုင် သို့မဟုတ် ထိုသူကို မတွေ့ပါက (ခ) ထိုသူ၏ အခွင့်ရကိုယ်စားလှယ် သို့မဟုတ် (ဂ) ထိုသူနှင့် အတူနေထိုင်သည့် မိသားစုဝင်အရွယ်ရောက်သော ယောက်ျား သို့မဟုတ် (ဃ) ထိုသူနေထိုင်ရာ ကျေးရွာ၏ ရွာသူကြီးထံသို့ ချအပ်ရမည်။

(၂) ထိုသို့မချအပ်နိုင်ပါက သို့မဟုတ် ထိုသို့ချအပ်ခြင်းကို ငြင်းပယ်လျှင် လိပ်စာပါသူ၏ နေထိုင်မြဲ သို့မဟုတ် နောက်ဆုံးနေထိုင်ကြောင်း သိရှိသည့် နေရာတွင် ဆင့်စာမိတ္တူ တစ်စောင်ကို ကပ်ထားခြင်းဖြင့် ချအပ်ရမည်။ သို့မဟုတ် အခွန်အရာရှိ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာ ခရိုင်တွင် နေထိုင်သူ မဟုတ်သော်လည်း ဆင့်စာထုတ်ဆင့်သည့် အမှုသည် ထိုခရိုင် အတွင်းရှိ မြေနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အမှုဖြစ်ပါက ထိုမြေပေါ်တွင်ဖြစ်စေ၊ အနီးအနားတွင်ဖြစ်စေ မြင်သာသောနေရာ၌ ဆင့်စာမိတ္တူကို ကပ်ထားခြင်းဖြင့် ချအပ်ရမည်။

(၃) အကျိုးတူသူများထံသို့ ဆင့်စာချအပ်ခြင်းကို လက်တွေ့ဆောင်ရွက်ရန် အကြောင်းမညီညွတ် သည့်အမှုနှင့် သက်ဆိုင်ပါက အခွန်အရာရှိသည် ဤကိစ္စအလို့ငှာ ထိုသူများ ကိုယ်စားတစ်ဦးကို အမည်ဖြင့် ညွှန်ကြားလျှင် အခွန်အရာရှိက ဆင့်စာမိတ္တူတစ်စောင်ကို ထိုသူအား ချအပ်ပြီး အခြား အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ သိရှိစေရန် ယင်းဆင့်စာပါ အကြောင်းအရာများကို ကြေညာနိုင်သည်။

(၄) အခွန်အရာရှိက ထိုသို့ညွှန်ကြားလျှင် ဆင့်စာကို အခြားချအပ်သည့် နည်းလမ်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အစားထိုးပြုလုပ်၍ဖြစ်စေ ယင်းစာတွင် အမည်ပါသူ၏ နေထိုင်မြဲအရပ် သို့မဟုတ် နောက်ဆုံး နေထိုင်ကြောင်း သိရသည့်အရပ်သို့ လိပ်မူ၍ မြန်မာ့စာတိုက်အက်ဥပဒေ အခန်း (၆) အရ စာပို့ခ ကြိုတင်ပေးချေ၍ မှတ်ပုံတင်ပြီး စာတိုက်မှ ချအပ်နိုင်သည်။

(၅) စာပို့ခ ကြိုတင်ပေးဆောင်ပြီး စာဖြင့် ဆင့်စာကို ပေးပို့ပြီးကြောင်းနှင့် ယင်းစာကို မှန်ကန်စွာ လိပ်မူ၍ မှတ်ပုံတင်ပြီး စာတိုက်မှပေးပို့ပြီးကြောင်း သက်သေထင်ရှားလျှင် ပုံမှန်စာတိုက် လမ်းကြောင်းဖြင့် ယင်းစာရောက်ရှိချိန်တွင် ဆင့်စာကို နည်းလမ်းတကျ ပေးပို့ပြီးဖြစ်ကြောင်း အခွန်အရာရှိက မှတ်ယူနိုင်သည်။

နို့တစ်စာ သို့မဟုတ် အမိန့်စာချအပ်ရန် နည်းလမ်း

၁၆။ အခွန်အရာရှိက မည်သူ့သို့မဆို ထုတ်ဆင့်သည့် နို့တစ်စာ သို့မဟုတ် အမိန့်စာကို ဆင့်စာ ချအပ်ရန် အထက်နောက်ဆုံးပုဒ်မတွင် ပြဋ္ဌာန်းသည့် နည်းလမ်းများအရ ချအပ်စေရမည်။
ကြေညာချက် ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်း

၁၇။ အခွန်အရာရှိက ထုတ်ပြန်ကြေညာချက် တစ်စုံတစ်ရာကို ထုတ်ပြန်သည့်အခါ အခွန်အရာရှိက ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဆုံးဖြတ်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် ကြေညာပြီး မြေနှင့် သက်ဆိုင်ပါက ယင်းမြေပေါ် တွင်ဖြစ်စေ၊ အနီးအနားတွင်ဖြစ်စေ မြင်သာသည့်နေရာ၌ ဆင့်စာမိတ္တူ တစ်စောင်ကို ကပ်ထားခြင်းဖြင့် ကြေညာရမည်။

၁၈-၂၁။ * * * *

အခန်း(၃)

အခွန်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အချို့သော အရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၂၂။ * * * *

နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ

နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်

၂၃။ ဤစည်းမျဉ်း၏ အောက်ဖော်ပြပါပုဒ်မများတွင် “နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ” ဆိုသည်မှာ အစိုးရက ပိုင်သည့် သို့မဟုတ် အစိုးရက စီမံခန့်ခွဲခွင့်ရှိသည့် မြေကိုဆိုပြီး ယင်းတွင် အောက်ဖော်ပြပါ မြေများ ပါဝင်သည် -

- (က) ဘုရင့်မြေဟု ယခင်က သတ်မှတ်သည့်မြေ၊
- (ခ) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် စည်းကမ်းချက်များဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ရထိုက်သည့် အခွင့်အရေးအရဖြစ်စေ သို့မဟုတ် ရာထူးအလျောက် လစာနှင့် စရိတ်အရဖြစ်စေ လက်ဝယ်ထားရှိ သည့်မြေ၊
- (ဂ) မြစ်ချောင်းများအတွင်းရှိ ကျွန်းများနှင့် သောင်များ၊
- (ဃ) မြေရိုင်းနှင့် သစ်တောကြိုးဝိုင်းများအတွင်းရှိမြေ၊ နှင့်
- (င) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့မှစ၍ နှစ်နှစ်အတွင်း မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအတွက် တောင်းခံခြင်း မရှိသည့် လယ်ယာလုပ်ကိုင်ပြီးမှ စွန့်ပစ်သည့်မြေများ။
နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းတောင်းဆိုချက်များကို အရေးယူ ဆောင်ရွက်ခြင်း

၂၄။ (၁) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့ မတိုင်မီ မည်သည့်မြေကိုမဆို ကော်လိတ်တော်အရာရှိက နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေအဖြစ် ကြေညာပြီး သို့မဟုတ် ဤမှ နောင်တွင် ကြေညာနိုင်သည့် မြေကို ထိုသို့မကြေညာသင့်ကြောင်း ဆန့်ကျင်သက်သေပြနိုင်ခြင်း မရှိသရွေ့ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

(၂) ယင်းကြေညာချက်ပြဋ္ဌာန်းပြီး သို့မဟုတ် ကြေညာနိုင်ကြောင်းနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် မည်သည့် မြေကိုမဆို ပိုင်ဆိုင်ရန် သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ထားရှိရန် သို့မဟုတ် ယင်းမြေကို အခွန် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် သို့မဟုတ် သက်ညှာသော နှုန်းထားဖြင့် လက်ဝယ်ထားရှိရန် သို့မဟုတ် ယင်းမြေ သို့မဟုတ် ငှားရမ်းခ၊ ယင်းမြေမှ ထွက်ရှိသော သီးနှံ၊ အကျိုးအမြတ် သို့မဟုတ် ထွက်ကုန်အပေါ် တစ်စုံတစ်ရာ ရရန်ရှိကြောင်း သို့မဟုတ် အခြားအကျိုးအမြတ် တောင်းဆိုချက်ကို ကော်လိတ်တော် အရာရှိကသာလျှင် အရေးယူဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိပြီး အယူခံမှု၊ ပြင်ဆင်မှု၊ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခန်း(၂)ပါပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ယင်းအခွင့်အရေးများအပေါ် ချမှတ်နိုင်သည့် ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ချမှတ်သည့် အမိန့်သည် အပြီးသတ် ဖြစ်စေရမည်။

- (၃) အထက်ပါနောက်ဆုံးပုဒ်မခွဲအရ တောင်းဆိုချက်တစ်ခုအတွက် တောင်းခံရန် ကန့်သတ်ထား သည့် ကာလသည် ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ကြေညာသည့်နေ့ရက်မှ စတင်၍ တစ်နှစ်ဖြစ်ရမည်။
- (၄) ကြေညာချက်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် မြေကိုပိုင်ဆိုင်ရန် သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ထားရှိရန် ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ ရည်ညွှန်းသည့် တောင်းဆိုချက် တစ်ခုအပေါ် အမိန့်မချမှတ်မီ မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ကော်လိတ်တော်အရာရှိက ပုဒ်မခွဲ (၁)အရ ထုတ်ပြန်သည့် ကြေညာချက်ကို ရုပ်သိမ်းနိုင်သည်။ ထို့ပြင် ထိုသို့ ရုပ်သိမ်းခဲ့သည့် ကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း မှတ်ယူစေရမည်ဖြစ်ပြီး ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် သတ်မှတ် ပိုင်းခြားထားသည့် သဘောသဘာဝအတိုင်း ယူဆချက် ပေါ်ပေါက်သည်ဟု မှတ်ယူခြင်း မရှိစေရ။
နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဆက်စပ်သော ဖြစ်ရပ်များ

၂၅။ ဤစည်းမျဉ်းနှင့် ယင်း၏ နည်းဥပဒေများပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့် အထက်ပါနောက်ဆုံးပုဒ်မ၏ ပုဒ်မခွဲ (၂) တွင် ဖော်ပြသည့် တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်အပေါ် ချမှတ်သည့် အမိန့်တစ်ရပ်ရပ်ပါ စည်းကမ်းချက် များနှင့်အညီ အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များသည် နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်နှင့် ဆက်စပ်သော ဖြစ်ရပ်များတွင်ပါဝင်သည်။
ယင်းတို့မှာ -

(က) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေကို လက်ရှိရယူသူသည် ထိုမြေ၌ အမွေဆက်ခံခွင့် သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်း အသုံးပြုခွင့် သို့မဟုတ် နေထိုင်ခွင့် မရှိသည့်အပြင် အစိုးရက သို့မဟုတ် အစိုးရကိုယ်စား ခွင့်ပြုသည့် နေထိုင်ခွင့် သို့မဟုတ် ဆက်လက်နေထိုင်ခွင့်မရှိပါက အဆိုပါမြေ၌ အစိုးရအား ဆန့်ကျင် နေထိုင်ခွင့်မရှိ။

(ခ) * * * *

(ဂ) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေတွင် လက်ရှိရယူသူသည် အစိုးရသို့ ထိုက်သင့်သည့် မြေခွန် ထမ်းဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းမှတစ်ပါး ပြည်ထောင်စုသမ္မတက ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများအရ သတ်မှတ်နိုင်သည့် အကြောင်းကြားစာမပါရှိဘဲဖြစ်စေ၊ အဆိုပါအကြောင်းကြားစာ ပေးပို့ခြင်း မရှိလျှင်ဖြစ်စေ၊ အဆိုပါ နည်းဥပဒေများကို အထောက်အထားပြု၍ ကော်လိတ်တော်အရာရှိက အမှုအခြေအနေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ သင့်လျော်သည်ဟု ယူဆသည့် လျော်ကြေးပေးဆောင်ခြင်းမရှိဘဲ ဖြစ်စေ ယင်းမြေမှ နှင်ထုတ်ခြင်း မရှိစေရ။

(ဃ) ကော်လိတ်တော်အရာရှိ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများအရ အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းခြင်းခံရသော အခြားအရာရှိတစ်ဦးဦး၏ ခွင့်ပြုချက်မပါရှိဘဲ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ တွင် နေထိုင်သောသူ သို့မဟုတ် ခွင့်ပြုချက်ဖြင့် ယင်းမြေတွင် နေထိုင်ပြီး အစိုးရထံ ထိုက်သင့်သည့် မြေခွန်ထမ်းဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သူကို မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို ကော်လိတ်တော်အရာရှိ၏ အမိန့် ဖြင့် ယင်းမြေမှ နှင်ထုတ်နိုင်သည်။ မြေရိုင်းကို ဂရန်ချထားခြင်း၊ ယာယီလုပ်ကိုင်စေခြင်းနှင့် အဆိုပါမြေကို စားကျက်အဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း

- ၂၆။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အောက်ပါကိစ္စရပ်များအတွက် နည်းဥပဒေများကို ထုတ်ပြန် နိုင်သည် -
- (က) မြေရိုင်းဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေကို ဂရန်ထုတ်ပေးသည့်နည်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားနည်းဖြင့် ဖြစ်စေ စီမံခန့်ခွဲပိုင်ခွင့်၊
  - (ခ) အဆိုပါ မြေကို ယာယီ လက်ရှိထားခွင့် စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ နှင့်
  - (ဂ) ကျေးရွာ စားကျက်မြေ ခွဲဝေပေးရန်လိုကြောင်း ထင်မြင်ပါက ယင်းအနီးအနားရှိ ကျေးရွာအုပ်စု တစ်ခုခုတွင် အခြေချနေထိုင်သူများကို ကျွဲ၊ နွား စားကျက်မြေ ခွဲဝေပေးမှုနှင့် ယင်းမြေပေါ်တွင် ကျွဲ၊ နွားများ စားကျက်ချရန် ခွင့်ပြုသူများက ကျွဲ၊ နွား စားကျက်မြေ အသုံးပြုမှုဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းနှင့် ထိန်းချုပ်မှု။

- (၂) မြေရိုင်းဖြစ်သော နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပုဒ်မခွဲ (၁) အပိုဒ်ခွဲ (က) အရ နည်းဥပဒေများ တွင် အခြားအကြောင်းအရာများ အပါအဝင် အောက်ဖော်ပြပါ အချက်များကို ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။ ယင်းတို့မှာ -
  - (၁) ယင်းမြေတွင် ရရှိနိုင်သည့် အကျိုးခံစားခွင့် ပမာဏ သို့မဟုတ် အမျိုးအစားနှင့် စည်းကမ်းချက် များရှိခဲ့လျှင် ယင်းစည်းကမ်းချက်များနှင့်အညီ အဆိုပါ အကျိုးအမြတ်ကို ပေးအပ်ခြင်း၊
  - (၂) ယင်းမြေကို အငှားချထားခြင်းနှင့် အခြားစီမံခန့်ခွဲခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် နည်းလမ်းများ ထုတ်ပြန်ခြင်း၊
  - (၃) ယင်းမြေကို အကြွင်းမဲ့ဖြစ်စေ၊ စည်းကမ်းချက်သတ်မှတ်ခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ နှစ်ကာလသတ်မှတ်၍ ငှားရမ်းခြင်း သို့မဟုတ် သက်တမ်းတစ်ရပ်ရပ် သို့မဟုတ် သက်တမ်းများ သတ်မှတ်၍ ငှားရမ်းခြင်း သို့မဟုတ် အခြေတကျရှိသည့် အရာတစ်ခုခုကို ထိန်းသိမ်းစဉ်အတွင်း ငှားရမ်းခြင်းကို အပြည့်အဝ သို့မဟုတ် တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကင်းလွတ်ခွင့်၊ နှင့်
  - (၄) ဂရုန်ချထားခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းအတွက် ပေးချေရမည့် ငွေကြေးတစ်စုံတစ်ရာ သို့မဟုတ် ထိုသို့ ခွင့်ပြုရာတွင် သို့မဟုတ် စီမံခန့်ခွဲရာတွင် နောက်ဆက်တွဲ လိုက်နာရမည့် စည်းကမ်းချက် ချိုးဖောက်၍ ပေးဆောင်ရမည့် ဒဏ်ငွေ သို့မဟုတ် မြေကို ရယူသူ၊ ထိုသူ၏တရားဝင် ကိုယ်စားလှယ်များ သို့မဟုတ် တာဝန်ပေးအပ်သူများထံမှ မြေနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဂရုန် သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် မြေချထားစဉ် စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်မှုအတွက် ဒဏ်ငွေကို ပေးဆောင်ရ မည့် ထိုက်သင့်သော မြေခွန်မပြေကျန်ငွေ ဖြစ်ဘိသကဲ့သို့ ယင်းကို ထုခွဲရယူခြင်း။
- သို့သော် နိုင်ငံတော်သမ္မတက သဘောတူချက် မပြုမချင်း ယင်းနည်းဥပဒေများသည် အာဏာ သက်ရောက်ခြင်း မရှိစေရ။
- (၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေတစ်ရပ်သည် ထိုပုဒ်မခွဲ၏ နည်းဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်ကို ချိုးဖောက်သည့် မြေပေါ်တွင်နေထိုင်သူ သို့မဟုတ် အသုံးပြုသူ တစ်ဦးဦးကို အခွန်အရာရှိတစ်ဦးဦး၏ အမိန့်ဖြင့် နှင်ထုတ်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးအပ်နိုင်သည်။
- (၄) မည်သူမျှ ကာလကြာရှည်စွာ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း သို့မဟုတ် အခြားအကြောင်းအရာ ပုဒ်မခွဲ (၁)၏ ပုဒ်မခွဲငယ် (က)၊ (ခ) သို့မဟုတ် (ဂ)အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ စီမံခန့်ခွဲ ပိုင်ခွင့်ရှိသော၊ လက်ဝယ်ထားခွင့်ရှိသော သို့မဟုတ် ခွဲဝေချထားသော မြေပေါ်တွင် ဤနည်းဥပဒေများ အရ အပ်နှင်းသည့် အကျိုးခံစားခွင့်ထက်ပိုလွန်၍ အခြားအကျိုးအမြတ် တစ်စုံတစ်ရာ ရယူခွင့်မရှိ။

မြေခွန်

မြေခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိမှု

- ၂၇။ (၁) မည်သည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်မဆို အသုံးပြုနိုင်သည့်၊ မည်သည့်နေရာတွင်မဆို တည်ရှိ နိုင်သည့် မြေအားလုံးသည် ဤပုဒ်မပါ အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အစိုးရသို့ မြေခွန် ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိစေရမည်။
- (၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ပေးဆောင်ရမည့် မြေခွန်သည် နိုင်ငံတော်သမ္မတက ချမှတ်သည့် နည်းဥပဒေများ နှင့်အညီ ဤကိစ္စအလို့ငှာ ခန့်အပ်သည့် အခွန်အရာရှိက သတ်မှတ်သည့် ပစ္စည်း သို့မဟုတ် ငွေသားနှုန်းများသည် ကာလသတ်မှတ်ချက်နှင့် ညီညွတ်စေရမည်။ ထိုသတ်မှတ်သည့် နှုန်းများသည် ခရိုင်တစ်ဝန်းလုံး သို့မဟုတ် ခရိုင်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းရှိ မြေဆီလွှာအမျိုးအစားများ သို့မဟုတ် သီးနှံအမျိုးအစားများအပေါ် သတ်မှတ်နိုင်သည်။
- (၃) ခရိုင်တစ်ခုခု သို့မဟုတ် ခရိုင်တစ်ခု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေမှအပ ကျန်မြေတွင် မြေခွန်စည်းကြပ်ရာ၌ ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ သတ်မှတ်သည့် မြေခွန်နှုန်းများ

လျှော့ချခြင်းကို စည်းကြပ်ခြင်းမပြုမီ နိုင်ငံတော်သမ္မတက ညွှန်ကြားနိုင်ပြီး ယင်းညွှန်ကြားချက်တိုင်းတွင် ထိုသို့လျှော့ချသည့် ပမာဏကို အတိအကျဖော်ပြရမည်။ ခရိုင်တစ်ခုခု သို့မဟုတ် ခရိုင် တစ်ခု၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းတွင် စည်းကြပ်နှုန်းလျှော့ခြင်းကို ခွင့်ပြုလျှင် နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်မှ အပ နောင်စည်းကြပ်မှုနှုန်းကို ပြန်လည်ရုပ်သိမ်းခြင်း သို့မဟုတ် လျှော့ချခြင်း မပြုစေရ။

- (၄) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၃) ရက် မတိုင်မီအထိ မြေခွန်ပေးဆောင်ခြင်းနှင့်အညီ မြေအားလုံးသည် ပုဒ်မ ၂၄၊ ပုဒ်မခွဲ (၁)အရ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေအဖြစ် ကြေညာသည်ဖြစ်စေ၊ မကြေညာသည်ဖြစ်စေ မြေအားလုံးကို ထိုသို့ ဆက်လက်လုပ်ကိုင်ရပြီး ဤစည်းမျဉ်းနှင့် ယင်းအရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ မြေယာအပေါ် မစည်းကြပ်မချင်း ယင်းမြေအားလုံးနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပေးဆောင်ရမည့် မြေခွန်ကို စည်းကြပ်ရာတွင် ယခင်ထုံးတမ်းအရ သတ်မှတ်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် သတ်မှတ်သည့်နှုန်းများနှင့်အညီ ကောက်ခံစေရမည်။
- (၅) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေမှအပ အခြားမြေများအဖြစ် ကြေညာပြီးနောက် မည်သည့်မြေကို မဆို ပုဒ်မခွဲ (၄) အရ စည်းကြပ်ရမည့် မည်သည့် မြေခွန်ကိုမျှ ပြန်လည်ထုတ်ပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းမရှိစေရ။
- (၆) နိုင်ငံတော်မြေအတွက် မြေခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ပုဒ်မခွဲ(၁) တွင် ဖော်ပြထားသည့် မည်သည့်အချက်ကမျှ အောက်ဖော်ပြပါ မြေအမျိုးအစား တစ်မျိုးမျိုးနှင့် သက်ဆိုင် သည်ဟု မှတ်ယူခြင်းမရှိစေရ။
ယင်းတို့မှာ-

- (က) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင် ဘုန်းကြီးကျောင်း၊ စေတီပုထိုး သို့မဟုတ် အခြားအထွတ်အမြတ်ထားသော အဆောက်အအုံ သို့မဟုတ် စာသင်ကျောင်းတစ်ခုခု၏ နေရာနှင့် ယင်းဆက်စပ် မြေနေရာအဖြစ် ပိုင်ဆိုင်ထားပြီး ယင်းတို့ကို ရည်ရွယ်၍ ဆက်လက် အသုံးပြုသောမြေ၊
- (ခ) အစိုးရက သို့မဟုတ် အစိုးရကိုယ်စား ဆက်လက်အသုံးပြုရန် ခွင့်ပြုခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဂရန်ထုတ်ပေးခြင်းဖြင့်ဖြစ်စေ အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိမှုကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုသည်ဟု အတိအလင်း ဖော်ပြသည့်မြေ။
မြေခွန်ပေးဆောင်ရန် ပူးတွဲတာဝန်ရှိမှု

၂၈။ အထက်နောက်ဆုံး ဖော်ပြသည့် ပုဒ်မအရ မြေခွန်ပေးဆောင်ရန် ဒေသတစ်ခုခုကို စည်းကြပ် ခံရသည့်အခါ အဆိုပါ ဒေသတစ်ခုလုံး သို့မဟုတ် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုခုတွင် ပါရှိသော ကျေးရွာအုပ်စု အသီးသီးရှိ စည်းကြပ်ပြီး မြေလက်ဝယ်ရှိသူအားလုံးသည် ကျေးရွာအုပ်စုအတွင်းရှိ စည်းကြပ်ပြီး မြေအားလုံးအပေါ် အခွန်ပေးဆောင်ရန် ပူးတွဲ၍ သော်လည်းကောင်း၊ တစ်ဦးချင်းစီသော်လည်းကောင်း တာဝန်ရှိစေရမည်ဖြစ်ကြောင်း နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြန်တမ်းတွင် အမိန့်ကြော်ငြာစာဖြင့် ကြေညာနိုင်သည်။

အခွန်တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ခြင်း သည် မည်သည့်အခါတွင် အကျိုးသက်ရောက်ခြင်း

- ၂၈(က)။ (၁) ဤစည်းမျဉ်းတွင် မည်သို့ပါရှိစေကာမူ နောက်တစ်ကြိမ် တိုးမြှင့်သတ်မှတ်ပြီး စတင်ကောက်ခံခြင်းမပြုမီ မည်သည့် မြေခွန်၊ အခွန် သို့မဟုတ် အခ၏ သတ်မှတ်နှုန်းထားတစ်ခုခုကို နောက်စည်းကြပ်နှစ် မတိုင်မီအထိ တိုးမြှင့်ခြင်းမပြုရ။
- (၂) အဆိုပါ နှုန်း၊ အခွန် သို့မဟုတ် အခများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မည်သည့်နှစ်အတွက် ဖြစ်ကြောင်း နှစ်ကိုသတ်မှတ်ပြီး မှတ်ယူစေရမည်ဟု နိုင်ငံတော်သမ္မတက ပြန်တမ်းတွင် ကြေညာနိုင်သည်။

မြေစာရင်းမှတ်တမ်း

မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်း ပြုစုခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း

၂၉။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အခါအားလျော်စွာ ပြန်တမ်းတွင် ကြေညာသည့်အတိုင်း ကျေးရွာအုပ်စု အသီးသီးနှင့် အဆိုပါမြို့များတွင် မြေအသုံးပြုခွင့် မှတ်တမ်းများ ပြုစုရေးသားပြီး ထိုသို့ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ကာလအပိုင်းအခြားအလိုက် ဖော်ပြသည့် ယင်းမှတ်တမ်းများအား မှန်ကန်စေရန် ပြင်ဆင်ပြီးနောက် ကော်လိပ်တော်အရာရှိက ထိန်းသိမ်းထားရမည်။

(၂) အချိန်ပိုင်းအလိုက် ပြုစုထားသည့် မြေအသုံးပြုခွင့် မှတ်တမ်းကို အလွယ်တကူ ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ရန် အလို့ငှာ မြေအသုံးပြုခွင့်ကို အမည်ပြောင်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ် ထားရှိရမည်။ နောက်ဆုံး ပြင်ဆင်ထားသည့် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင်ဖြစ်စေ၊ ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲရန် အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာ ပေါ်ပေါက်လျှင်ဖြစ်စေ အဆိုပါ ပြောင်းလဲပြင်ဆင်ချက်အား ဆောလျင်စွာ ပြင်ဆင်မှု မှတ်ပုံတင်စာအုပ် တွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည်။

(၃) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အောက်ပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ နည်းဥပဒေများကို အခါအား လျော်စွာ ထုတ်ပြန်ရမည်-

- (က) မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်းတွင် စာတမ်းအမှတ်အသားများ (မြေပုံများအပါအဝင်) နှင့် ယင်းတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ပုံစံပါဝင်စေရမည့်အကြောင်း၊
- (ခ) အချိန်အခါအလျောက် မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်းတွင် စာတမ်းအမှတ်အသားများ (မြေပုံများ အပါအဝင်)နှင့် ယင်းတွင် ပါရှိသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ပုံစံ ပါဝင်စေရမည့်အကြောင်း၊
- (ဂ) ပါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ၊ ပုံစံနှင့် အကြောင်းအရာများ မှန်ကန်စေရန် အတည်ပြုခြင်းအကြောင်းကို ပြောင်းလဲမှု မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင် မှတ်တမ်းတင် ရန် အကြောင်း၊
- (ဃ) မြေအသုံးပြုခွင့် မှတ်တမ်းတွင် သို့မဟုတ် နောက်ဆုံးတည်းဖြတ်သည့် အကြောင်းအရာ တစ်ရပ်ရပ်ကို ထိခိုက်စေသည့် မည်သို့သော အကြောင်းအရာမဆို မြေတွင် အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ က တင်ပြရန် တာဝန်၊
- (င) အဆိုပါ တာဝန်ရှိသည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးဆက်များအကြောင်း၊
- (စ) အမည်ပြောင်းမှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင် ရေးသွင်းရသည့်အတွက် အခပေးဆောင်ရန်ရှိခဲ့လျှင် အဆိုပါငွေအား ပေးချေရမည့်သူ၊ နှင့်

(ဆ) ယေဘုယျအားဖြင့် ဤပုဒ်မအလို့ငှာ ဆောင်ရွက်ရမည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် လမ်းညွှန်ချက်၊ အခွန်အရာရှိများနှင့် သူကြီး လိုက်နာရမည့် လမ်းညွှန်ချက်။

(၄) မည်သူမဆို ပုဒ်မခွဲ (၃) အရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ယင်းတို့၏ အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်ရှိမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဤပုဒ်မအရ မှတ်တမ်းတင်ရန် အခွန်အရာရှိ သို့မဟုတ် သူကြီးတစ်ဦးဦး၏ တောင်းဆိုချက်အပေါ် ယင်းအရ လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မှန်ကန်စွာ အစီရင်ခံ တင်ပြရမည်။ မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်းပြုစုခြင်းနှင့်ထိန်းသိမ်းခြင်းမှ ပေါ်ပေါက်လာသော အငြင်းပွားမှုများကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း

၃၀။ (၁) အထက်ဖော်ပြပါ နောက်ဆုံးပုဒ်မနှင့် ယင်းပုဒ်မအရ ထုတ်ပြန်သော နည်းဥပဒေများနှင့် အညီ ဆောင်ရွက်စဉ် မှတ်တမ်း သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင် ရေးသွင်းခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အငြင်းပွားမှုတစ်ရပ်ရပ် ပေါ်ပေါက်ပါကအခွန်အရာရှိသည် မိမိဆန္ဒအရ တောင်းယူ၍ဖြစ်စေ၊ အကျိုးသက်ဆိုင်သူများ၏ လျှောက်ထားချက်အရဖြစ်စေ သင့်သည်ဟု ထင်မြင်သည့် စုံစမ်းမှုများ ပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုကိစ္စနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။

(၂) မြေခွန်တော်အရာရှိသည် အဆိုပါ အငြင်းပွားမှုတစ်ခုခုတွင် ယင်းနှင့် စပ်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်း တစ်ခုခုကို မည်သည့်အမှုသည်များက ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ၎င်းကိုယ်တိုင် ကျေနပ်မှု မရှိလျှင် အကျဉ်းနည်း စုံစမ်းပြီးနောက် မည်သူက ပစ္စည်းအား အသင့်လျော်ဆုံး ပိုင်ဆိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း သေချာစွာစစ်ဆေး၍ အမိန့်ချမှတ်ပြီး ထိုသူကို လက်ရောက်ပေးအပ်ရန် ညွှန်ကြားကာ ယင်းအမိန့် နှင့်အညီ မှတ်တမ်း သို့မဟုတ် မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင် ရေးသွင်းရမည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ မြေခွန်အရာရှိ၏ ညွှန်ကြားချက်သည် ပြုပိုင်ခွင့်ရှိသည့် အခွင့်ရအာဏာ ပိုင်တစ်ဦးဦးက နောက်ဆက်တွဲ ချမှတ်သည့် မည်သည့် ဒီကရီ သို့မဟုတ် အမိန့်ကိုမဆို အထောက်အထားပြုရမည်။

တွင်းထွက်ပစ္စည်းများနှင့်ရေနံ

သတ္တုတွင်းများ၊ တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ၊ ကျောက်မီးသွေး နှင့်ရေနံ

၃၁။ (၁) အစိုးရ သို့မဟုတ် အစိုးရကိုယ်စား ပြုလုပ်သည့် သို့မဟုတ် ဆက်လက်အသုံးပြုခွင့်ပေးသည့် ဂရန်တစ်ခုခုပါ စည်းကမ်းချက်များတွင် ချွင်းချက်အဖြစ် အခြားနည်းဖြင့် အတိအလင်း ပြဋ္ဌာန်းချက် မှအပ အဖိုးတန်ကျောက်များ၊ သတ္တုတွင်းများ၊ တွင်းထွက်ပစ္စည်းများ၊ ကျောက်မီးသွေးနှင့်ရေနံ တို့သည် အစိုးရပိုင်ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူရခြင်း ရှိစေရမည့်အပြင် ယင်းတို့မှ ရရှိခံစားရမည့် အခွင့်အရေး အားလုံးအတွက် အစိုးရတွင်သာ လိုအပ်သည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများ ရှိသဖြင့် မည်သူ့ကိုမဆို အဆိုပါ အခွင့်အရေးများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို သင့်လျော်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည်။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် အပ်နှင်းထားသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံး၍ အစိုးရကဖြစ်စေ၊ အစိုးရက အဆိုပါမြေနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် အခွင့်အရေးနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာကို စီမံခန့်ခွဲနိုင်သူဖြစ်စေ သိမ်းယူခြင်း သို့မဟုတ် အဆိုပါမြေ၏ မြေမျက်နှာပြင်ကို လက်ရှိနေထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် နှောင့်ယှက်ခြင်းဖြင့် မြေတစ်ခုခု၏ ပိုင်ဆိုင်သူ သို့မဟုတ် လက်ရှိဖြစ်သူ တစ်ဦးဦး၏ အခွင့်အရေးကို ချိုးဖောက်ခံရပါက အဆိုပါမြေကို ပိုင်ဆိုင်သူ သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ရှိသူကို အဆိုပါ ချိုးဖောက်မှု အတွက် အစိုးရက လျော်ကြေးပေးရမည် သို့မဟုတ် လျော်ကြေးပေးစေရမည်။

လျော်ကြေးငွေကို ဖြစ်နိုင်ပါက လယ်ယာမြေသိမ်းယူခြင်းအက်ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်များ နှင့်အညီတတ်နိုင်သမျှအနီးစပ်ဆုံးသတ်မှတ်ရမည်။

(၃) နိုင်ငံတော်သမ္မတသည် အောက်ပါကိစ္စရပ်များအတွက် နည်းဥပဒေများကို ပြုလုပ်နိုင်သည် -

(က) အစိုးရပိုင်ဆိုင်သည့် တွင်းထွက်ပစ္စည်း ထုတ်ယူခွင့်ရှိသည်ဟု မှတ်ယူသည့် မြေတွင် သတ္တုတူးဖော်ခြင်း၊ ကျောက်ထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် တူးဖော်ခြင်းဖြင့် ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်း သို့မဟုတ် စုဆောင်းခြင်းတို့အတွက် သတ္တုထုတ်လုပ်ခြင်းကို စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း သို့မဟုတ် တားမြစ်ခြင်း၊

(ခ) အစိုးရက အဆိုပါ အခွင့်အရေးအရ အငှားချထားခြင်း သို့မဟုတ် လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားနည်းဖြင့် စီမံခန့်ခွဲရာတွင် လိုက်နာရမည့် နည်းလမ်းနှင့် အဆိုပါ အငှားချထားခြင်း သို့မဟုတ် လိုင်စင်ပေးရာတွင် စည်းကမ်းချက်များ သတ်မှတ်ခြင်း၊

(ဂ) အဆိုပါ မြေတစ်ခုခုတွင် သတ္တုတွင်းထွက်ပစ္စည်း တူးဖော်ခြင်း၊ ကျောက်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရှာဖွေတူးဖော်ခြင်း သို့မဟုတ် စုဆောင်းခြင်းဖြင့် ရရှိသည့် သတ္တုတွင်းထွက်ပစ္စည်းများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခိုင်ကြေးနှင့် အခများကို စည်းကြပ်ကောက်ခံခြင်း၊ စုဆောင်းခြင်း၊ နှင့်

(ဃ) သတ္တုများ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းနှင့် ပြည်ပသို့ တင်ပို့ခြင်းတို့ကို တားမြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်၍ ကြီးကြပ်ခြင်း၊ လိုင်စင်ထုတ်ပေးခြင်း အတွက် စည်းမျဉ်း ထပ်မံဖြည့်စွက်၍ ကြီးကြပ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ လိုင်စင်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခများကို ကောက်ခံခြင်းနှင့် စုဆောင်းခြင်း။

၃၂-၃၆။ * * * *

အခန်း (၄)

အခွန်ကောက်ခံခြင်း

အခွန်နှင့် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သည့် ပစ္စည်း၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ

၃၇။ ဤစည်းမျဉ်း၏ အောက်ပါပုဒ်မများတွင် -

(၁) “အခွန် ” ဆိုသည့် စကားရပ်၌

(က) * * *

(ခ) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေနှင့် အခြားမြေများအပေါ် ပေးဆောင်ရမည့် မြေခွန်၊

(ဂ) အဖိုးတန်ကျောက်၊ သတ္တုတွင်း၊ တွင်းထွက်ပစ္စည်း၊ ကျောက်မီးသွေး၊ ရေနံ၊ ဆားနှင့် ကူးတို့ခ တို့အတွက် ပေးဆောင်ရသည့် အခွန်၊

(ဃ) ***

(င) အရက်ပြန်၊ ကစော်ဖောက်ထားသည့် အရက်၊ မူးယစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးများနှင့် ဘိန်း စသည်တို့အတွက် ယစ်မျိုးခွန်နှင့်

(စ) ဥပဒေ၊ ပဋိညာဉ် သို့မဟုတ် ဒေသစလေ့အရ အစိုးရထံသို့ ပေးဆောင်ရမည့် အခြားငွေအသီးသီးများ၊ နှင့်

(၂) “ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်း” ဆိုသည့် စကားရပ်တွင် ပင်ထောင်သစ်၊ စိုက်ပျိုးထားသော သီးနှံများနှင့် မြက်တို့ ပါဝင်သည်။

အခွန်ပေးဆောင်ရမည့် အချိန်နှင့်နည်းလမ်း

၃၈။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် မည်သူအား မည်သည့်အချိန် မည်သည့်နေရာ၌ မည်သည့် ပုံစံဖြင့် အခွန်ငွေအကြိမ်နှင့် ပမာဏမည်မျှအား အရစ်ကျပေးဆောင်ရမည့် အရေအတွက် ဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်နိုင်ရန် နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။

(၂) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ (၁၃) ရက်မှ စတင်၍ အရစ်ကျဖြင့် မည်သူက မည်သူကို မည်သည့်နည်းလမ်းဖြင့် အခွန်ပေးဆောင်ခဲ့သည့် အချိန်များနှင့် နေရာများကို ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ချိန်အထိ ဆက်လက်ပေးဆောင်ရမည်။

(၃) ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ ထုတ်ပြန်သော နည်းဥပဒေများနှင့်အညီ သို့မဟုတ် ပုဒ်မခွဲ (၂) အရ ထမ်းဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သည့် မည်သည့်အခွန်ကိုမဆို အခွန်မပြေကျန်ငွေအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး ယင်းအခွန်ကို မူလထမ်းဆောင်ရမည့်သူ သို့မဟုတ် ယင်းအတွက် အာမခံသူ တစ်ဦးဦးရှိလျှင် ထိုသူသည် အခွန်မဆောင် ပျက်ကွက်သူ ဖြစ်သည်။
အခွန်ပေးဆောင်ခြင်းအတွက် အာမခံချက်

၃၉။ အခွန်ပေးဆောင်ရန် အချိန်စေ့ရောက်သည့်အခါ ငှားရမ်းခ၊ အကျိုးအမြတ်နှင့် မြေမှ ထွက်ကုန်တို့အပေါ် ဦးစွာစည်းကြပ်ရမည့်အပြင် ကော်လိတ်တော်အရာရှိ၏ စာဖြင့်ရေးသား သဘောတူညီချက်မှအပ ငှားရမ်းခ၊ အကျိုးအမြတ်နှင့် မြေမှထွက်ကုန်တို့အပေါ် အခွန်ပေးဆောင်ပြီး ချိန်ထိ တရားရုံးတစ်ခုခု၏ ဒီကရီ သို့မဟုတ်

အမိန့်တစ်စုံတစ်ရာကို အတည်ပြုခြင်း မရှိစေရမည့် အပြင် ပေးဆောင်ရန် ကျန်သည့် အခွန်မပြေကျန်ငွေကို ဆက်လက် ပေးဆောင်ရမည်။

အခွန်မပြေ ကျန်ငွေအတွက် အထောက်အထားလက်မှတ်နှင့် ယင်း၏ အကျိုးသက်ရောက်မှု

၄၀။ ဤအခန်းပါ အခြားပြဋ္ဌာန်းချက်များအရ ကော်လိတ်တော်အရာရှိ သို့မဟုတ် လက်ထောက် ကော်လိတ်တော်အရာရှိတို့က မှန်ကန်ကြောင်းဖော်ပြသည့် ငွေစာရင်းရှင်းတမ်းသည် အခွန်မပြေ ကျန်ငွေ မည်မျှဖြစ်ကြောင်းနှင့် မည်သူသည် အခွန်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်သူဖြစ်ကြောင်း အပြီးအပြတ် သက်သေခံချက် ဖြစ်သည်။
အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပြန်လည်ရယူရန် လုပ်ငန်းစဉ်

၄၁။ (၁) အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပြန်လည်ရရှိရန် အောက်ဖော်ပြပါ နည်းလမ်းတစ်ရပ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ တစ်ရပ်ထက်ပို၍ဖြစ်စေ တောင်းခံနိုင်သည်။ ယင်းတို့မှာ-

(က) အခွန်မပြေကျန်ငွေပေးသွင်းရန် ပျက်ကွက်သူကို မည်သည့်အချိန်၊ မည်သည့်နေရာ၌ မည်သူ့ထံ အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း အတိအကျ တောင်းဆိုသည့် နို့တစ်စာချအပ်ခြင်း၊

(ခ) အခွန်မပြေကျန်ငွေပေးသွင်းရန် ပျက်ကွက်သူသည် လယ်ယာလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူဖြစ်လျှင် ၎င်း၏ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများနှင့် မျိုးစေ့၊ ကျွဲနွား၊ တိရစ္ဆာန်နှင့်လက်မှုပညာ လုပ်ကိုင်သူဖြစ်ပါက လုပ်ငန်းသုံး ပစ္စည်းကိရိယာများမှအပ ၎င်းပိုင်ဆိုင်သည့် အခြား ရွှေ့ပြောင်းနိုင် သော မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမဆို ရောင်းချရန် ဝရမ်းကပ်ခြင်း၊ ရောင်းချခြင်း။

(ဂ) ပျက်ကွက်သူကို ဖမ်းဆီးပြီး တစ်လထက်မပိုသော တရားမထောင် ချမှတ်ခြင်း၊

(ဃ) ပျက်ကွက်သူ ပိုင်ဆိုင်သည့် မည်သည့်မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကိုမဆို ဝရမ်းကပ်ခြင်းနှင့် ရောင်းချခြင်း။

(၂) ပုဒ်မခွဲ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသည့် နည်းလမ်းများကို သီးခြားဖြစ်စေ၊ တစ်ပြိုင်တည်း ဖြစ်စေ အသုံးပြုနိုင်သည်။ ရောင်းချခြင်းဖြင့် ကြွေးမြီများအပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု

၄၂။ (၁) ဤအခန်းအရ အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပြန်လည်ရရှိရန် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သော ပစ္စည်းကိုရောင်းချရာ၌ ဤကိစ္စအလို့ငှာ အာဏာလွှဲအပ်ခြင်းခံရသော အခွန်အရာရှိက အခြားနည်း ဖြင့် ညွှန်ကြားထားမှုမရှိလျှင် အောက်ပါကိစ္စရပ်များသည် ဖော်ပြပါအတိုင်း အကျိုးဆက်များ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ယင်းတို့မှာ -

(က) ပစ္စည်းများပေါ်တွင် အငှားချထားခြင်း၊ အာမခံအဖြစ် လက်ဝယ်ထားပိုင်ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် အခြားကြွေးမြီများအားလုံး ရပ်စဲစေရမည်။

(ခ) ယင်းပစ္စည်းနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဝယ်ယူမှုအပ အခြားမည်သူမဆို ယခင်ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ဂရန်များနှင့် ပဋိညာဉ်များသည် ဝယ်ယူအပေါ် ပျက်ပြယ်သည်။

(၂) ဤအခန်းအရ အခွန်မပြေကျန်ငွေမှအပ အခြားမည်သည့် ငွေကိုမဆို ပြန်လည်ရယူရန် မရွှေ့မပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းကို ရောင်းချရန် စေ့ရောက်သည့်အခါ အခွန်မဆောင် ပျက်ကွက်သူ၏ အကျိုးအမြတ်နှင့်သက်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းကို ဝရမ်းမကပ်မီ တည်ရှိသည့်အတိုင်းချက်ချင်း ရောင်းချရမည်။
ပေးရန်အချိန်စေ့ရောက်သော အခွန်မပြေ ကျန်ငွေကို ငြင်းဆိုသူအား ကုစားခွင့်ပေးခြင်း

၄၃။ (၁) အခွန်မပြေကျန်ငွေကို ပြန်လည်ရယူရန် ဤအခန်းအရ တရားစွဲသည့်အခါ ထိုစွဲဆိုခံရသူ က ယင်းအခွန်မပြေကျန်ငွေ သို့မဟုတ် ယင်း၏တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ငြင်းဆိုလျှင် ပေးရန်စေ့ရောက် မည့်အချိန်တွင်

ငြင်းဆိုခဲ့သည့် ပမာဏကို လူကိုယ်တိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ထိုသူ၏ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း လက်မှတ်ရေးထိုး၍ ပေးဆောင်စေပြီး ထိုငြင်းဆိုသည့် ပမာဏကို ပြန်လည်ရယူရန် အခွန်မပြေ ကျန်ငွေနှင့် ရရှိသင့်သည်တို့ကို စွဲဆိုရန် ပေါ်ပေါက်သည့် အမှုတန်ဖိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ခရိုင်အတွင်း စီရင်ခွင့်ရှိသော တရားမတရားရုံးတစ်ခုခု၌ တရားစွဲဆိုနိုင်သည်။

(၂) အထက်ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ တရားစွဲဆိုရာတွင် ပုဒ်မ ၄၀ ၌ မည်သို့ပါရှိစေကာမူ တရားလိုသည် ထိုစွပ်စွဲထားသည့် တာဝန်ရှိမှုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပေးဆောင်ရန်ကိစ္စတွင် သက်သေပြရန် တာဝန်ရှိသည်။ ဤအခန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် နည်းဥပဒေများ

၄၄။ (၁) ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် အောက်ပါနည်းဥပဒေများကို ဤစည်းမျဉ်းနှင့်အညီ ထုတ်ပြန်နိုင်သည် -

(က) ပုဒ်မ ၄၁ တွင် ဖော်ပြထားသည့် နည်းလမ်းတစ်ခုခုကို အတည်ပြုမည့် အရာရှိများ သို့မဟုတ် အရာရှိအဆင့်များကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း၊

(ခ) ထိုနည်းလမ်းတစ်ခုခုကို အတည်ပြုရာတွင် လိုက်နာရမည့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊

(ဂ) * * * *

(ဃ) ပုဒ်မ ၃၈၊ ပုဒ်မခွဲ (၁) အရ နည်းဥပဒေတစ်ခုခုနှင့်အညီ ခန့်အပ်သူများသို့ အခွန်ငွေ တစ်ရပ်ရပ် လက်ခံရယူရန် ခွင့်ပြုခြင်းနှင့် တစ်ဦးထက်ပို၍ ပေးရမည့်သူများရှိခဲ့လျှင် ယင်းတို့အကြား ကော်မရှင်ခွဲဝေရန် နည်းလမ်းကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းနှင့်

(င) ယေဘုယျအားဖြင့် ဤအခန်းကို အတည်ပြုခြင်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင် သက်ဆိုင်သူ အားလုံးကို လမ်းညွှန်ခြင်း။

(၂) * * * *

ရောင်းချငွေကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း

၄၅။ (၁) ဤအခန်းအရ အခွန်မပြေကျန်ငွေကို ပြန်လည်ရယူရန် ပစ္စည်းတစ်ခုခုကို ရောင်းချ ပြီးသည့်အခါ ရောင်းချငွေ၏ ပထမအဆင့်ကို အခွန်မပြေ ကျန်ငွေအတွက် ပေးဆပ်ပြီး ဒုတိယအဆင့်ကို အခြားအခွန်မပြေကျန်ငွေ တစ်ရပ်ရပ် သို့မဟုတ် ဤအခန်းအရ အခွန်မပြေ ကျန်ငွေကဲ့သို့ ပျက်ကွက်သူက အစိုးရသို့ ပေးရန်ရှိသည့် ငွေကြေးတစ်ရပ်ရပ်ကို ပေးဆပ်ရမည်။

(၂) အပိုဒ်ခွဲ (၁) အရ အစိုးရ တောင်းဆိုချက်များ ကျေနပ်သည်အထိ ပေးဆောင်ပြီးနောက် ရောင်းချငွေမှ ကျန်ငွေများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အခွန်မဆောင် ပျက်ကွက်သူက တရားရုံးတွင် လျှောက်ထားချက်နှင့်အညီ ထိုကျန်ငွေများကို တရားရုံး၏ ညွှန်ကြားချက်အရ ထိုသူသို့ ပြန်လည် ပေးအပ်ရမည်။

အခွန်ရရှိရန် လေလံတင် ရောင်းချရာတွင် အခွန်အရာရှိများ ဆွဲဝယ်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်း

၄၆။ အစိုးရကိုယ်စားမှအပ အခွန်အရာရှိ သို့မဟုတ် အခွန်ရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူသည် ကိုယ်တိုင်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်စားလှယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ၎င်း၏ အမည် သို့မဟုတ် ထိုအခြားသူ၏ အမည်ဖြင့် ပူးတွဲ၍ဖြစ်စေ၊ အခြားသူများနှင့် ခွဲဝေ၍ဖြစ်စေ ခရိုင်အတွင်းရှိ အခွန်အရာရှိက အခွန်မပြေကျန်ငွေ ပြန်လည်ရယူရေးအတွက် ရောင်းချရန်အလို့ငှာ အမိန့်ထုတ်ထားသည့် မည်သည့် ပစ္စည်းကိုမဆို ဝယ်ယူခြင်း သို့မဟုတ် လေလံယူခြင်း မပြုရ။

အခွန်မှအပ အခြား တောင်းခံရန်ရှိသည်များကို ဤစည်းမျဉ်း အရ ပြန်လည် ရယူခြင်း

၄၇။ အာဏာသက်ရောက်သည့် တည်ဆဲဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရ ပြန်လည်ရယူရန် ငွေကြေးသည် အခွန်မပြေကျန်ငွေ သို့မဟုတ် မြေခွန်မပြေကျန်ငွေအဖြစ် ရယူရန် ထိုက်သင့်လျှင် ဤအခန်းအရ အခွန်မပြေ ကျန်ငွေကဲ့သို့ ပြန်လည်ရယူစေရမည်။

၄၈။ * * * *

အခန်း ၅

နောက်ဆက်တွဲပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၄၉။ * * * *

မြေကို စည်းကြပ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် ယင်းတို့အပေါ် အချို့သော ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်

၄၉-က။ ချင့်ချိန်စဉ်းစားခြင်း သို့မဟုတ် လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် မြေတန်ဖိုးဖြတ်ရန် ကိစ္စရပ်များအတွက် လိုအပ်ပါက အောက်ပါကိစ္စရပ်များအလို့ငှာ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ယေဘုယျ အားဖြင့်ဖြစ်စေ အထူးအားဖြင့်ဖြစ်စေ အာဏာအပ်နှင်းထားသည့် အခွန်အရာရှိ တစ်ဦးဦးသည် -

- (က) မည်သည့်မြေကိုမဆို ဝင်ရောက်နိုင်ခြင်း၊ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ခြင်း၊ လေ့လာ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း၊ နှင့်
- (ခ) မြေအရည်အသွေးတိုင်းတာရန် ရည်ရွယ်ပြီး လိုအပ်သရွေ့ ရင့်မှည့် ကောက်ပဲ သီးနှံများ ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် ခြွေလှေ့ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသင့်လျော်သော နည်းဖြင့် ရိတ်သိမ်းခြင်းနှင့် အစေ့အဆံ့များ သို့မဟုတ် အခြား ထွက်ကုန်များကို တိုင်းတာခြင်းနှင့် ချိန်တွယ်ခြင်း ပြုနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် ဤပုဒ်မအရ မြေပိုင်ရှင်၏ သဘောတူညီမှုမရှိလျှင် သို့မဟုတ် လယ်ပိုင်ရှင် မဟုတ်သည့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသူ၏ သဘောတူညီမှုမရှိလျှင် ထိုသူတစ်ဦးဦး ပိုင်ဆိုင်သည့် ကောက်ပဲ သီးနှံတစ်ဧက၏ တစ်ဝက်ထက် မပိုစေဘဲ ရိတ်သိမ်းခြင်းကို ငါးနှစ်လျှင် တစ်ကြိမ်ထက် မပိုစေရ။

သို့ရာတွင် ဤလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးရာတွင် အခြားကောက်ပဲသီးနှံနှင့် မြေကို ထိခိုက်ခြင်း မရှိစေရ။ နည်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ရန် ဘဏ္ဍာတော် မင်းကြီး၏အထွေထွေလုပ်ပိုင်ခွင့်

၅၀။ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးသည် ဤစည်းမျဉ်းအရ ၎င်းထုတ်ပြန်ခဲ့သည့် အခြားနည်းဥပဒေများအပြင် တည်ဆဲဥပဒေများနှင့် ဤစည်းမျဉ်းတို့နှင့် ညီညွတ်သော နည်းဥပဒေများကို ထုတ်ပြန်နိုင်သည်။ -

- (က) ဤစည်းမျဉ်းအရ ပေးဆောင်ပြီး သို့မဟုတ် ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်တစ်စုံတစ်ရာကို ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးရန် တောင်းဆိုသည့် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ခြင်း၊ အဆိုပါ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် လျှောက်ထားရာ၌ မမှန်မကန် တင်ပြခြင်း သို့မဟုတ် အရေးမယူလောက်ခြင်းအတွက် ပေးဆောင်ရ မည့် အခွန်ငွေတစ်ရပ်ရပ်၏ ငါးဆယ် ရာခိုင်နှုန်းထက်မပိုသော အပိုကြေးကို ဒဏ်ကြေးအဖြစ် ချမှတ်နိုင်ရန် သတ်မှတ်ခြင်း၊ အဆိုပါအပိုကြေးများကို မြေခွန်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့ ထုခွဲရောင်းချခြင်း အတွက် ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊
- (ခ) သက်သေများ၏ ခရီးစရိတ်များနှင့် အခြားစရိတ်များအတွက် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊
- (ဂ) အခွန်အရာရှိရှေ့မှောက်၌ ဆောင်ရွက်မှု အဆင့်ဆင့်၏ ကုန်ကျစရိတ်များအတွက် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ ဆောင်ရွက်ခြင်း အဆင့်ဆင့် ကုန်ကျစရိတ်များကို အခွန်မပြေကျန်ငွေ ကဲ့သို့ ထုခွဲရောင်းချရန် စည်းမျဉ်းပြဋ္ဌာန်းခြင်း။

(ဃ) လူအများက အခွန်အရာရှိများ၏ မှတ်တမ်းများ သို့မဟုတ် သူကြီးများက ထိန်းသိမ်း ထားသော မှတ်တမ်းများကို သို့မဟုတ် စာရွက်စာတမ်းများကို စုံစမ်းရန် သို့မဟုတ် ယင်း၏မိတ္တူများ ရရှိရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ ရှာဖွေခြင်းနှင့် မိတ္တူများ ရယူခြင်းများအတွက် ပေးရမည့် အခငွေများ စည်းမျဉ်း ပြဋ္ဌာန်းခြင်း၊

(င) အာဏာပိုင်တစ်ဦးဦးသို့ တင်ပြရန် သို့မဟုတ် အခွန်ရုံးတွင် ထားရှိရန်၊ ပြုလုပ်ရန် သို့မဟုတ် ပြုစုထားရန် လိုအပ်သည်ဟု ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ယူဆသည့် ငွေစာရင်းစာအုပ်များ၊ ရေးသွင်း ချက်များ၊ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်များနှင့် စာရင်းများအတွက် ပုံစံများကို သတ်မှတ်ခြင်း၊

(စ) ထိုရုံးများအနက် မည်သည့်ရုံးကမဆို အသုံးပြုရမည့် ဘာသာစကားကို ကြေညာခြင်း နှင့်

(ဆ) ယေဘုယျအားဖြင့် ဤစည်းမျဉ်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း။ ဤစည်းမျဉ်းအရ ထုတ်ပြန်သည့် နည်းဥပဒေများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြဋ္ဌာန်းချက်များ

၅၁။ (၁) ထုတ်ပြန်ပြီးသည့် ကြေညာချက်များ၊ နည်းဥပဒေများနှင့် မဆန့်ကျင်စေဘဲ ဤစည်းမျဉ်း အရ မည်သည့်နည်းဥပဒေများကိုမဆို ပြုလုပ်ရန် အခွင့်အာဏာရှိသည်။

(၂) ဤစည်းမျဉ်းအရ ဘဏ္ဍာတော်မင်းကြီးက ပြုလုပ်သည့် နည်းဥပဒေများသည် နိုင်ငံတော်သမ္မတ ခွင့်မပြုသရွေ့ အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

(၃) * * * *

(၄) ဤစည်းမျဉ်းအရ နည်းဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ကို အာဏာပိုင်က ပြုလုပ်ရာတွင် ယင်းကို ချိုးဖောက်ခြင်းနှင့် ထိုချိုးဖောက်မှု၏ အခြားအကျိုးဆက်များ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကို ပူးတွဲ ပြဋ္ဌာန်းနိုင်ပြီး ထိုချိုးဖောက်ခြင်းအတွက် အဆိုပါအာဏာပိုင်က နည်းဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်ဟု မှတ်ယူ၍ သင့်သည်ဟု ထင်မြင်လျှင် အဆိုပါ ပြစ်ဒဏ်ကို တစ်လထက်မပိုသော ထောင်ဒဏ် သို့မဟုတ် ကျပ်နှစ်ရာထိ ငွေဒဏ် သို့မဟုတ် ဒဏ်နှစ်ရပ်လုံးကို ဤနည်းဥပဒေ၏ ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ် သင့်လျော်သလို ထည့်သွင်း ပြဋ္ဌာန်းနိုင်သည်။

၅၂။ * * * *

အခွန်အရာရှိများ၏ စီရင်ပိုင်ခွင့် အတွင်း ကျရောက်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင်တရားမတရားရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ဖယ်ထုတ်ခြင်း

၅၃။ ဤစည်းမျဉ်းတွင် အခြားနည်း ပြဋ္ဌာန်းချက်မှအပ -

(၁) နိုင်ငံတော်သမ္မတက သို့မဟုတ် ဤစည်းမျဉ်းဖြင့် အခွင့်အာဏာ လွှဲအပ်ထားသော အခွန်အရာရှိက စီမံခန့်ခွဲနိုင်သည့် မည်သည့်ကိစ္စရပ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဤစည်းမျဉ်းအရ သို့မဟုတ် ဤစည်းမျဉ်းဖြင့် ယင်းတို့ကို အပြီးပိုင် အပ်နှင်းထားသည့် အာဏာကို ကျင့်သုံး၍ နိုင်ငံတော်သမ္မတက သို့မဟုတ် အခွန်အရာရှိက ဆောင်ရွက်သည့်ကိစ္စရပ်များကိုဖြစ်စေ တရားမတရားရုံးက စီရင်ပိုင်ခွင့် အာဏာမရှိစေရ။ နှင့် အထူးအားဖြင့် -

(၂) အခွန်အရာရှိကသာ သီးခြားအရေးယူဆောင်ရွက်ရသော အောက်ပါကိစ္စရပ်တစ်ရပ်ပေါ်တွင် တရားမ တရားရုံးတစ်ရုံး၏ စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်းမပြုရ။ ယင်းတို့မှာ -

(၁) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ တစ်စုံတစ်ရာကို ကန့်သတ်ခြင်းနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်၊

(၂) နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေကို ပိုင်ဆိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း၊ သို့မဟုတ် ထိုမြေကို မြေခွန်ကင်းလွတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ သက်သာသော မြေခွန်နှုန်းထားဖြင့် သော်လည်းကောင်း လက်ရှိရယူခြင်း၊ ထိုမြေကို အာမခံအဖြစ် လက်ဝယ်ထားရှိရန် သို့မဟုတ် အခြားအကျိုးအမြတ်ဖြစ်စေ၊ ငှားရမ်းခဖြစ်စေ၊ အမြတ်ဖြစ်စေ၊ ထုတ်လုပ်မှု တစ်ရပ်ရပ်ဖြစ်စေ ထိုမြေမှ ရရှိရန်အတွက် တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်၊

(၃) ဤစည်းမျဉ်းအရ သို့မဟုတ် ဤစည်းမျဉ်းဖြင့် သို့မဟုတ် အခြားတည်ဆဲဥပဒေ တစ်ရပ်ရပ်အရ အခွန်အရာရှိအပေါ် သတ်မှတ်သည့် မည်သည့် တာဝန်များကိုမဆို အတင်းအကြပ် ဆောင်ရွက်စေရန် တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်၊

(၄) * * * *

(၅) အဆိုပါ မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်းစာအုပ်ကို ပြုစုခြင်း သို့မဟုတ် ယင်းကို ကာလအပိုင်းအခြား အလိုက် တည်းဖြတ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊

(၆) မြေအသုံးပြုခွင့်မှတ်တမ်းစာအုပ်တွင် ဖြည့်သွင်းမှု သို့မဟုတ် ယင်းမှတ်တမ်းကို ကာလ အပိုင်းအခြားအလိုက် တည်းဖြတ် ပြင်ဆင်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲမှု မှတ်ပုံတင်စာအုပ်တွင် ဖြည့်သွင်းရာ၌ မှန်ကန်မှုရှိစေခြင်း၊

(၇) ဤစည်းမျဉ်းအရ နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေ သို့မဟုတ် အခြားမြေတစ်ခုခုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပေးဆောင် ရမည့် မြေခွန်ပမာဏ၊

(၈) ဤစည်းမျဉ်းအရ ပြန်လည်ရယူရန်ရှိသည့် အခြားအခွန်များ ပေးဆောင်ရမည့် ပမာဏ သို့မဟုတ် ပေးဆောင်ရမည့် သူတစ်ဦးဦး၏ တာဝန်ရှိမှု၊

(၉) * * * *

(၁၀) * * * *

(၁၁) မြေ သို့မဟုတ် ရေမှ ငါးလုပ်ငန်း သို့မဟုတ် သဘာဝထွက်ကုန်များ၊ မြေတစ်စုံတစ်ရာတို့ အပေါ်တွင် အခွန်ကင်းလွတ်ရန်တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်၊

(၁၂) အခွန်ကောက်ယူခြင်းမှ ဆက်စပ်သည့် သို့မဟုတ် ပေါ်ပေါက်သည့် အခွန်မပြေ ကျန်ငွေကို ရယူရန် သို့မဟုတ် ထိုအခွန်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့ ပြန်လည်ရယူနိုင်သည့် ငွေကြေး တစ်ရပ်ရပ်ကို ရယူရန် နည်းလမ်း၊ ယင်းနှင့် ဆက်စပ်သည့် တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်၊

(၁၃) လိမ်လည်မှုမှအပ အခွန်မပြေကျန်ငွေကို သို့မဟုတ် ထိုအခွန်မပြေကျန်ငွေကဲ့သို့ ပြန်လည် ရယူနိုင်သည့် ငွေကြေးတစ်ရပ်ရပ်ကို ရယူရန် ရောင်းချခြင်း တစ်ရပ်ကို ပယ်ဖျက်ရန် တောင်းဆိုမှု တစ်ရပ်ရပ်၊

(၁၄) ဤစည်းမျဉ်းအရ ပေးဆောင်ရန်ရှိသော အခ၊ သတ်မှတ်ထားသည့် အခငွေ၊ ကုန်ကျငွေနှင့် စရိတ် သို့မဟုတ် အခြားငွေပမာဏတစ်ခုခု သတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ ငွေပမာဏကို မည်သူက ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်ကို သတ်မှတ်ခြင်း။

Footnote

အထက်မြန်မာနိုင်ငံမြေနှင့် အခွန်စည်းမျဉ်းဥပဒေ= ရေချိုငါးလုပ်ငန်းအက်ဥပဒေအရ အခွန်အရာရှိများ၏ အမှုတွဲများဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များနှင့် သက်ဆိုင်သမျှ ဤစည်းမျဉ်းဥပဒေ၏ ပြဋ္ဌာန်းချက်များကို လိုက်နာရန် ကြေညာပြီး ဖြစ်သည်။(ထိုအက်ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၃၀ ကို ကြည့်ရန်)

ပုဒ်မ ၁= အောက်မြန်မာပြည် မြေနှင့် အခွန်အက်ဥပဒေကို ဤခရိုင်တွင် ကျင့်သုံးရမည်။ ထိုအက်ဥပဒေပုဒ်မ ၁ ကို ကြည့်ပါ။

ပုဒ်မ ၃(၅)*= မြို့များအက်ဥပဒေ(၁၉၀၇၊ မြန်မာနိုင်ငံအက်ဥပဒေအမှတ် ၃)နှင့် ကျေးရွာအက်ဥပဒေ(၁၉၀၇၊ မြန်မာနိုင်ငံအက်ဥပဒေအမှတ် ၆)တို့ကို ရပ်ကွက် သို့မဟုတ် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးဥပဒေ(၂၀၁၂)ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်ဥပဒေအမှတ် ၁)ဖြင့် ရုပ်သိမ်းပြီး ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၂ = ၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ အက်ဥပဒေ ၇ အရ ပယ်ဖျက်ပြီး ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၂၄(၁) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့= ဤစည်းမျဉ်းဥပဒေစတင်သည့်နေ့

ပုဒ်မ ၂၇(၄) ၁၈၈၉ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၃ ရက်နေ့ = ဤစည်းမျဉ်းဥပဒေစတင်သည့်နေ့

ပုဒ်မ ၃၁(၂)= ၁၉၄၇ ခုနှစ် အက်ဥပဒေ ၇ အရ အစားထိုးသည်။

ပုဒ်မ ၃၁(၃) (ဃ)= ၁၉၄၇ ခုနှစ် အက်ဥပဒေ ၇ အရ အစားထိုးသည်။

ပုဒ်မ ၃၇ (က)= ပယ်ဖျက်သည်။

ပုဒ်မ ၃၇ (ဃ)= ဤစည်းမျဉ်းစတင်သည့်နေ့

ပုဒ်မ ၅၀(က)= ၁၉၄၅ ခုနှစ် အက်ဥပဒေ ၁၁ အရ ဖြည့်စွက်သည်။

ပုဒ်မ ၅၃(၂)(၉)= ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ(စကားရပ်များ အစားထိုးခြင်းဥပဒေများ)အမိန့်အရ ပယ်ဖျက်သည်။